

קניית כלים ומודעות לזכויות על ידי כלי הרטוריקה

אורי זכאי

מומחה לרטוריקה, אוניברסיטת חיפה, מכללה בין תחומית- הרצלייה

זכויותיהם של תלמידים וילדים קיבלו מעמד מכונן באמנות בין לאומיות, במליאת הכנסת ובעקרונות העבודה של משרד החינוך. מסמכים מהותיים אלו קובעים כי כל ילד הוא ישות אוטונומית השייכת לעצמה וזכאי לאותן זכויות אדם טבעיות מהן נהנה כל מבוגר.

יישום עקרונות חשובים אלה מחייב את הבאתם לידיעת ההורים, המורים והילדים עצמם; הפנמתם תתרחש רק לאחר שיהפכו לנושא שיחה יום-יומי ויישומם מחייב הקניית כלים והעצמה. תוכנית זו מציעה שילוב ייחודי של הקניית כלים להעצמה אישית, טיפוח כישורים להשתלבות בדו שיח החברתי ועיסוק תוכני בזכויות השונות והשלכותיהן.

התלמידים יעסקו בכל מפגש בנושא תוכני שונה הקשור לזכויותיהם וקשריהם עם עולם המבוגרים. הרעיון הוא לשלב דיון בעקרון רעיוני-ערכי תוך הקניית הכלים להשתמש בו – במילים אחרות הילדים לומדים על זכותם להישמע ולהתבטא במקביל לתרגול המיומנויות המעשיות שיאפשרו להם לעשות זאת.

השיטה:

התוכנית מיועדת להפעלה במסגרת עירונית, בעבור תלמידים מכיתות ט' – י"א. ההפעלה בקבוצות בנות 15 תלמידים כל אחת אשר יקיימו מפגשים שבועיים בני שיעורים אקדמאיות. במקביל תתקיים סדנה להורים ולמורים, במהלכה נפרוש בפניהם את הפעילות שעוברים ילדיהם ונכוון אותם כיצד לתמוך בילדיהם ולסייע בתהליך החשיבה אשר יידרש מהם. בהתאם להרכב סדנאות אלו ננסה גם להעצים את מודל התקשורת בין בית הספר למורים תוך דגש על ערכי ההורים מחד ומחויבות לסמכות המורים מאידך גיסא.

תוכנית שעורים לתלמידים:

התוכנית בנויה על בסיס של 20 מפגשים בני שעה וחצי כל אחד (שעתיים אקדמאיות), במהלך מפגשים אלו ישכללו התלמידים את כישורי ההבעה והחשיבה הביקורתית שלהם באמצעות תרגילים דיאלקטיים אשר ייסובו סביב משמעותיהם של זכויות שונות.

תחומי הדיון בהם נעסוק בשעורים יהיו:

1. הזכות להגנה וחובת האכפתיות החברתית.
2. הזכות והאחריות לפרטיות.
3. הזכות להבעת דעות והאחריות להקשבה לאחר.
4. הזכות והאחריות לשוויון.
5. הזכות לקבלת יחס מכבד והאחריות להענקת יחס מסוג זה.

המשרד: רחוב השלושה 2 ת"א, מיקוד: 61092

כתובת אתר המשרד/ <https://pop.education.gov.il/student-rights/>

E-mail: tova.edu@gmail.com

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

6. הזכות לקבלת תמיכה והשתלבות בחברה.
7. הזכות לזהות נבדלת (כיבוד מנהגים זרים וכ"ו) והאחריות לקבלת האחר.
8. הזכות לטעות ולחמלה חברתית.
9. הזכות לביטוי והאחריות ללמוד.
10. הזכות לטיפול רפואי וסוציאלי והאחריות לאחווה חברתית.
11. הזכות לדת ואמונות פרטיים.
12. הזכות להיות משותף באירועים והאחריות לשתף אחרים.
13. הזכות למידע.

כל הזכויות הנ"ל נלמדות בצורת דיון במקרי מבחן רלוונטיים ועכשוויים. התלמידים יעודדו לבחון את האספקטים הרגשיים והרציונאליים של מקרי המבחן ויתבקשו לגבש דעה אישית ולהבין את השלכותיה.

סדנת ההורים והמורים תפרוס בפני ההורים והמורים את עולם התכנים אליהם נחשפים התלמידים, ותציע להם מספר דרכים לסייע ולתמוך בה. בנוסף מנסים להעצים את הדיאלוג בנושאי זכויות תלמידים המתקיים בין הורים ומורים וננסה לחדד את מידת האינטגרטיביות בין נושאי הדין בסדנאות ותוכנית הלימודים.

ביצוע:

התוכנית תופעל על ידי מכון זכא" אשר יהיה אחראי לכל רובדי ההדרכה, הארגון והניהול הקשורים לעבודת המדריכים.